

УДК 911.3 (=163.2) (497.2) (043.5)

DOI: 10.18524/2303-9914.2018.2(33).146638

В. І. Тодоров, кандидат географічних наук, доцент
Ізмаїльський державний гуманітарний університет,
кафедра управління підприємницькою та туристичною діяльністю,
вул. Репіна, 12, м. Ізмаїл, 68600
todorov_sl@ukr.net

ЕТНОГЕОГРАФІЧНІ СИСТЕМИ БОЛГАРІЇ: ЗАГАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ

В статті розглянуто особливості формування етногеографічних систем Болгарії. Проаналізована еволюція адміністративно-територіального устрою в контексті формування та розвитку реально сформованих в результаті історико-географічного процесу територіальних утворень. Автором проаналізовано нормативно-правове забезпечення розвитку сучасних територіальних громад, визначено їх просторову конфігурацію, виділені рівні територіальної організації ЕГС Болгарії.

Ключові слова: етногеографічні системи, Болгарія, NUTS, громади, Закон «Про адміністративно-територіальний устрій Республіки Болгарія».

ВСТУП

В світі вирізняють різноманітні варіанти функціонування етногеографічних систем (ЕГС) [3]. В найбільш загальному вигляді ЕГС можемо відрізнити за місцезнаходженням. Етнонаціональні формування розселені на історичній батьківщині пропонуємо іменувати автохтонними або корінними, а ті, що функціонують в районах розселення діаспор – аллахтонними або міграційними. В контексті дослідження болгарських ЕГС до корінних відносяться ЕГС на території сучасної Болгарії, а до аллахтонних, наприклад, ЕГС південно-західної частини Одеської області, де мешкає одна з найбільших діаспор в світі.

Вказані види ЕГС значно різняться за загальними проблемами розвитку та питаннями які вони повинні вирішити задля ефективного розвитку таких системних утворень. Так, для автохтонних етногеографічних формувань визначальний вплив на їх функціонування має діяльність держави – адміністративно-територіальний устрій, діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування, державна та регіональна політика тощо. Тобто, сучасний стан та перспективи розвитку автохтонних ЕГС багато в чому визначаються особливостями діяльності держави, які мають забезпечити стійкість титульного етносу. Серед чинників формування та розвитку аллахтонних етногеографічних формувань основними є ті, які зумовлюють збереження елементів матеріальної і духовної культури населення. Тут як головні чинники виступають навчання та розвиток мови, національно-культурна самоорганізація, участь у

державному управлінні та місцевому самоврядуванню тощо.

Запропонований нам підхід є принципово новим, завдяки комплексному підходу до аналізу життєдіяльності населення визначеної етнічної приналежності, яке розселене на окремій території, в контексті збереження та розвитку його матеріальної і духовної культури. Найбільш близька до цього підходу розроблена в Болгарії концепція «поселенських систем».

Поселенські системи розглядалися як об'єднання населених місць – соціальний організм, в якому вони об'єднані спільністю виробничої діяльності, обслуговування та транспортної системи. Зв'язки між ними розглядалися як єдине ціле, при вирішенні суспільно-економічних, містобудівних і культурних проблем. Поселенська мережа є результатом історичного розвитку, яка може коригуватися програмами, спрямованими на задоволення різних потреб людини. Вона обмежена конкретною територією, в межах якої здійснюється комплексний розвиток. Інтеграція поселень проходить більш інтенсивно при наявності конкретно визначених кордонів в рамках територіального об'єднання [7].

Концепція ЕГС стикується з сучасними тенденціями розвитку української географії. Зараз робляться спроби вирішення протиріч між основними напрямками географічної науки – насамперед, суспільної (соціально-економічної) та природничої (фізичної). Ключова ідея полягає в пошуку єдиної для всієї географії предметної області дослідження. Найбільш вживаним визначенням об'єкту географії як ландшафтна оболонка Землі, в предмету – територіальна організація ландшафтної оболонки. В свою чергу «ландшафтна оболонка» розглядається як цілісна природно-соціо-господарська система]. При цьому в рамках фізичної географії досліджуються природні особливості функціонування та розвитку, а в рамках суспільної географії – соціально-економічні та суспільно-політичні аспекти ландшафтної оболонки. Конструктивним інваріантом концепції ландшафтної оболонки є концепція довкілля. Під поняттям «довкілля» Топчієв О. Г. та інші розуміють земну оболонку як навколишнє середовище у її відношенні до суспільства [4].

Автором в межах даної статті акцентуватиме увагу на формуванні та розвитку етногеографічних систем Болгарії, що дозволить, в наступному дослідженні, порівняти специфіку збереження етнічної ідентичності болгарських автохтонних (Болгарія) та аллохтонних (Українське Придунав'я) ЕГС.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні загальних особливостей формування етногеографічних систем Болгарії та визначення параметрів їх просторової конфігурації. Відповідно до цієї мети поставлені наступні *завдання* – виявити особливості історико-географічної траєкторії розвитку територіальних утворень Болгарії різних ієрархічних рівнів та проаналізувати вплив цих процесів на формування та розвиток сучасних ЕГС. *Об'єктом* дослідження є етногеографічні системи Болгарії. *Предметом* дослідження виступають особливості формування етногеографічних систем Болгарії.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

В основу даної статті покладено теоретико-методологічні розробки географів з питань територіальної організації життєдіяльності етнопонаціональних груп, регламенти Євросоюзу для планування, програмування, управління, ресурсного забезпечення, спостереження та оцінки регіонального розвитку у відповідності до загальної класифікації територіальних одиниць для потреб статистики, нормативно-правові акти з питань адміністративно-територіального устрою та формування сучасних громад Болгарії.

В цій роботі визначимо особливості формування етногеографічних систем Болгарії як результат історико-географічного розвитку території. Також застосовані деякі інші загальнонаукові методи суспільно-географічних досліджень – аналіз і синтез, індукція і дедукція, абстрагування, формалізація тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Республіка Болгарія знаходиться в східній частині Балканського півострову та займає близько 22 % його площі. Чисельність населення за станом на 1.01.2016 р. складала 7,15 млн. чол. У столиці, місті Софія, офіційно мешкає близько 1,27 млн. чол. Площа держави – 111 тис. км. кв. [6].

Рельєф країни неоднорідний. Головною особливістю території є чергування полос високого та низького ландшафту, які проходять зі сходу на захід через всю країну (Нижньодунайська низина, Стара-Планина, Верхньофракійська низина та Рило-Родопський гірський масив). Східні регіони горбисті зі збільшенням висоти на захід, а західна частина високогірна. Більше двох третин країни – рівнини, плато та гористі землі з висотою до 600 метрів. Відповідно третина території займають гори. Наведені загальні риси Болгарії свідчать про основні проблеми, які мали вирішуватися при побудові оптимального адміністративно-територіального поділу країни.

Болгарія – унітарна моноетнічна держава з наявністю ареалів компактного розселення етнопонаціональних меншин, яка провела успішну адміністративно-територіальну реформу. На шляху вступу до Європейського Союзу вона здійснила перехід від трирівневого територіального поділу до дворівневого. До реформи 1998 р. ця країна була поділена на 8 областей (Бургаська, Варненська, Ловечська, Монтанська (до 1993 р. – Михайловградська), Пловдивська, Русенська (до 1990 р. – Розградська), Софійська, Хасківська) та місто Софія. Адміністративно-територіальні одиниці більш низьких рангів були представлені округами та громадами.

Зараз Болгарія складається з 28 областей (такий статус має столиця – місто Софія), які є адміністративно-територіальними одиницями вищого рівня, та 264 громад, які репрезентують нижчий рівень. Відзначимо, що кількість громад регулярно змінювалась в другій половині ХХ-го століття. Однак сучасні базові адміністративні одиниці почали формуватися в 1979 р., коли в АТУ Болгарії з'являються принципово нові за сутністю територіальні спільноти – по-

селенські системи («селищні системи»). Вони відображали тогочасні зміни в соціально-економічному розвитку країн та регіонів, урбанізації та індустріалізації, колективізацію в сільському господарстві, концентрації обслуговуючих сфер діяльності, зміна шляхової мережі тощо. Фактично ще більше ніж за 10 років до розпаду зробили вдалу спробу формування АТУ на основі територіальних утворень, що реально існували.

Складовими адміністративно-територіальними одиницями в громадах є кметства та райони (створювалися тільки в містах за умови що мінімальна чисельність населення району 25 тис. чол.), а територіальними одиницями є населені місця та поселенські утворення. Населенні місця поділяються на міста та села, а населені місця як хутора, станції, промислові селища, що існували на той момент, отримали статус сіл.

На виконання Регламенту Європейського Союзу (№ 1059/2003) для планування, програмування, управління, ресурсного забезпечення, спостереження та оцінки регіонального розвитку у відповідності до загальної класифікації територіальних одиниць для потреб статистики, що використовуються в ЄС утворені регіони. Вони не є адміністративно-територіальними одиницями, а тільки статистичними одиницями. Болгарія поділена на дві статистичні зони, які відповідають європейським NUTS 1 (Північна та Південно-Східна Болгарія; Південно-Західна та Південно-Центральна Болгарія), та на шість статистичних районів рівня NUTS 2 (Північно-Західний, Північно-Центральний, Північно-Східний, Південно-Східний та Південно-Західний, Південно-Центральний).

Законом Болгарії «Про адміністративно-територіальний устрій Республіки Болгарія» законодавчо врегульовані питання територіального поділу країни і, зокрема, регламентовані механізми створення та ліквідації областей, громад та інших територіальних одиниць. Болгарія є прикладом успішної реалізації адміністративно-територіальної реформи у відповідності з європейськими правилами та вимогами [1].

Генетична складова формування адміністративно-територіального устрою передбачено Законом «Про адміністративно-територіальний устрій Республіки Болгарія». Так, стаття 8 передбачає, що адміністративним центром громади має традиційний об'єднуючий центр з відповідної соціальної та технічної інфраструктури, що забезпечує обслуговування населення. Серед інших важливих чинників створення громад слід відзначити: наявність більше 6000 мешканців, максимальна віддаленість населених пунктів до центру громади не має перевищувати 40 км, можливість фінансування витрат з власних доходів на рівні не меншій, ніж середній показник для громад передбачений державним бюджетом на відповідний рік.

Рішенням ради громади в межах громади можуть бути створені кметства, які можуть складатися з одного або декількох сусідніх поселень та відповідають двом умовам передбаченими статтею 16 закону «Про адміністративно-те-

риторіальний устрій Республіки Болгарія»: наявність більше 100 мешканців та можливість здійснення наданих громадою функцій. Тобто, поселення з чисельністю населення менше 100 чол. не мають право на створення адміністративно-територіальної одиниці та відповідно населення не може отримати адміністративні послуги.

Громада є базовою адміністративно-територіальною одиницею в Болгарії, в якій здійснюється місцеве самоврядування. Орган місцевого самоврядування в громаді – рада громади.

За морфологічною структурою все різноманіття болгарських громад можемо поділити їх на п'ять груп:

1) Громади з одного поселення. Такими є села Чавдар, Челопеч, Антон та місто Долна баня, які концентруються на планині Софійської області. Також до цієї групи відноситься громада Копривщица в Середній горі на значній відстані від найближчих сусідніх поселень. Самостійними громадами є і обласні центри Пловдив, Ямбол, Добрич.

2) Громади, які складаються з одного міста та декількох сіл. Це найбільш поширена модель.

3) Громади без міст (сільські громади). Вони економічно найбільш слабкі, знаходяться на периферії областей та швидко втрачаються населення. Такими є наприклад громади Горна Маліна Софійської області та Якимово області Монтана.

4) Громади, які мають в своєму складі більше одного міста. В країні таких громад мало, що зумовлено малою кількістю міст та їх відносно рівномірним розподілом. Так, в громаді Горна Оряховиця окрім однойменного міста є ще місто Долна Оряховиця.

5) Громади з одного місця та одного села. Це громада Сопот з селом Анево, яке фактично агломерувалося з містом та може розглядатися як його квартал.

Одним з найбільш важливих аспектів будь-якої адміністративної реформи є розподіл функцій між органами державної влади та місцевого самоврядування. Регіональний рівень (статистичні зони та статистичні райони) не є адміністративним, тобто немає органів управління. Він створений на виконання вимог Європейського Союзу для планування регіонів в контексті програм регіонального розвитку. Фактично такий поділ країни дає Болгарії, як і іншим країнам співтовариства, можливість отримувати фінансову допомогу ЄС для вирішення проблем регіонального розвитку.

Області очолюють обласні керуючі (областен управител), які призначаються Радою міністрів. Обласні керуючі організують взаємодію і оперативно керують узгодженням дій різних центральних державних служб на місцевому рівні. На обласному рівні функції державної влади можемо об'єднати в чотири групи:

- планування розвитку області;
- управління держаною власністю;

- надання державних послуг;
- адміністративний контроль за рішеннями органів місцевого самоврядування.

На цьому рівні управління держава виконує 69 контрольних функції та 42 функції з надання послуг.

Громада є основною адміністративно-територіальною одиницею, в якій здійснюється місцеве самоврядування. Громада є юридичною особою, має право на свою власність та самостійний бюджет. Органом місцевого самоврядування в громаді є громадська рада, яка обирається населенням відповідної громади терміном на чотири роки.

Керівництво громад займається питаннями місцевого значення а виконання повноважень делегованих державою. Компетенції органів місцевого самоврядування Болгарії поширюються на наступні сфери:

- муніципальне майно та підприємства;
- місцеві фінанси, податки та збори;
- облаштування та розвиток території, комунальне господарство;
- освіта – дошкільне виховання, початкова, основна та середня освіта;
- первинний рівень охорони здоров'я, культура;
- соціальна допомога;
- охорона навколишнього середовища;
- розвиток спорту та туризму [2].

В Болгарії доволі стійка система міжбюджетних трансфертів з високим, як для Європейських країн, ступенем децентралізації доходів. В середньому місцеві бюджети на 60 % складаються з власних доходів та на 40% за рахунок субсидії (субвенції) з державного бюджету. На відміну від України в Болгарії така пропорція та шляхи її реалізації законодавчо закріплені. Так, розвинена система фінансового контролю, яка базується в тому числі в Законах про фінансове управління і контроль в публічному секторі, про державну фінансову інспекцію, про внутрішній аудит в публічному секторі тощо.

Однак, не дивлячись на це, система місцевого самоврядування Болгарії не відповідає всім параметрам Європейської хартії місцевого самоврядування. Необхідність подальшого розвитку регіонального рівня обумовлений, насамперед, консолідований бюджет обмежує права муніципалітетів, низьким для країн ЄС рівнем фінансової самодостатності громад (в більшості громад більше половини бюджету складають дотації, не зовсім чітке розмежування делегованих та власних повноважень місцевої влади.

З децентралізацією та розвитком болгарських громад пов'язані наступні ключові питання. Різке зменшення людності периферійних території базових адміністративно-територіальних одиниць місцевого самоврядування, високий ступінь безробіття, низький рівень освіти, закриття старих виробництв, домінування добувної промисловості, металургії та хімічної промисловості обумовлюють кардинальні негативні тенденції життєдіяльності населення.

В цілому проблеми розвитку місцевого самоврядування в Болгарії, насамперед на рівні громад, багато в чому ідентичні до аналогічних проблем України. Однак наша держава не тільки не враховує болгарський досвід, але і допускає все нові і нові похибки.

Так, на початку XXI століття в Болгарії склалася сучасна система поділу країни, яка відповідає вимогам Європейського Союзу. Однак створені адміністративно-територіальні одиниці та статистичні райони та зони різняться за основними показниками. Так, показники частки площі областей від загальнодержавної площі коливається від 1,7 % в області Габрово до 6,9 % в Бургаській області.

На рівні статистичних зон спостерігаються відносно рівномірний розподіл населення. В Північній та Південно-Східній частині Болгарії мешкає 50,4 % населення країни, а в Південно-Західному та Південно-Центральній частині відповідно 49,6 %. До складу статистичної зони вказаної першою входять чотири статистичні райони, а до другої – тільки дві.

Законодавчо встановлено мінімальна чисельність населення громад складає 6 тис. чол. Однак, є винятки при яких людиність цих адміністративно-територіальних одиниць менша за 3 тис. чол. В області Відін таких громад п'ять, в області Кюстенділ – чотири, а в областях Велико Тирново, Монтана, Пернік, Пловдив, Сілістра, Софія, Стара Загора, Хасково по одній [5].

Ще більш нерівномірним є розподіл населення в розрізі обласних регіонів Болгарії. Цей показник коливається від 1,3 % в області Відін до 9,4 % в Пловдивській області. При цьому, в статистичних районах виділяється один обласний регіон в якому концентрується значно більше населення, ніж в інших областях. Ми аналізували концентрацію з урахуванням трьох показників: частки від площі країни, частки населення в загальній структурі країни та щільність населення. В розрізі статистичних районів до таких лідерів відносяться області Плевен (Північно-Західний), Велико-Тирново (Північно-Центральний), Варна (Північно-Східний), Бургас (Південно-Східний), Пловдив (Південно-Центральний) та місто Софія (Південний Захід). Тільки в Північно-Центральному регіоні близькі показники до Великотирновської області спостерігаються в області Русе. Серед інших областей Болгарії найбільшою щільністю населення вирізняються область Стара Загора, яка на протязі значного історичного періоду відіграла більшу, ніж приморський Бургас та область Габрово, яка вирізняється найбільшою кількістю сіл на 100 км кв.

Враховуючі наведений огляд можемо виділити наступні рівні ЕГС Болгарії:

- населені місця (в т.ч. хутори, станції, промислові селища) – локальні;
- територіальні громади - громадські;
- адміністративно-територіальні області - мікрорегіональні;
- статистичні райони - макрорегіональні;
- статистичні зони – мезорегіональні.

Система статистичної звітності в Болгарії дозволяє проаналізувати особливості життєдіяльності населення чотирьох рівнів: територіальні громади, ад-

міністративно-територіальні області, статистичні райони та статистичні зони. Базовою одиницею дослідження мають бути територіальні громади.

Далі необхідно відзначити основні підходи к аналізу процесів в ЕГС Болгарії в контексті розробленої автором методичної схеми систематики ЕГС.

По-перше, на типізацію практично всіх ЕГС Болгарії впливає чисельність трьох основних етнонаціональних спільнот: болгар, турків та ромів. Тобто, кількість теоретично можливих варіантів типізації ЕГС значно менше ніж в Україні. Вагомою методологічною проблемою є значна кількість людей які не визначились або не відповіли на питання етнічної самоідентифікації.

По-друге, на відміну від болгарського розселення в Північному Причорномор'ї в Болгарії доволі широко поширене хуторське розселення. Це пояснюється як специфікою розселення в гірській місцевості, так і тяжінням місцевого населення до індивідуального (родинного) господарювання.

По-третє, в сільському господарстві традиційно вагоме значення відіграють масляничні (ефіро-масляничні) культури, вирощування квітів. Овочі вирощуються в родинних господарствах.

Викладені питання завершуємо такими заключними положеннями. Структура ЕГС Болгарії має принципові відмінності від структури болгарських ЕГС України. Однак їх порівняння дозволить обґрунтувати підходи до регіональної етнонаціональної політики в Україні.

ВИСНОВКИ

В Болгарії чітко простежується еволюційний процес формування сучасних ЕГС. Вказана обставина докорінним чином відрізняє ситуацію в цій балканській країні від того, що відбувається в Україні в контексті адміністративно-територіальної реформи. В Болгарії базовим рівнем є громади, які є нестійкою системою і можуть змінювати територіальну конфігурацію в залежності від, насамперед, соціально-економічних обставин. Макро- та мезорегіональні ЕГС виникли як відповідь на вимоги ЄС для країн членів співтовариства та поки що знаходяться на етапі формування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон за административно-териториално устройство на Република България [Текст] // Държавен вестник. бр. 58. – 24 Юли 2017 г.
2. Закон за административно-териториално устройство на Република България [Текст] // Държавен вестник. бр. 58. – 24 Юли 2017 г. – раздел 2.
3. *Тодоров В. І.* Концепція етногеографічних систем : теоретико-методологічні аспекти [Текст] // Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія географічні науки. – Херсон, 2017. - № 6. – с. 107 – 113.
4. *Топчієв О. Г.* Концепція довкілля – прикладний конструкт ландшафтної оболонки Землі [Текст] / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції / За загальною редакцією І. Пилепенка, Д. Мальчикової. – Херсон : «Гельветика», 2017. – с. 262 – 265

5. Демографска и социална политика: Население – демография, миграция и прогнози [Текст] // Република България. Национален статистически институт: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://www.nsi.bg/node/2920>
6. Преброяване [Текст] // Република България. Национален статистически институт: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/Census2011final.pdf>.
7. Проблеми на териториално-устройственото планиране в България // Геополитика: списание за геополитика, геостратегија & анализи. [Електронный ресурс] – Режим доступа: <http://geopolitica.eu/spisanie-geopolitika-broi-3-2004/1115>.

REFERENCES

1. (2017), Zakon za administrativno-teritorialno ustrojstvo na Republika B'lgariya [*The law for an administrative and territorial arrangement on the Republic of Bulgaria*], State Gazette. Vol. 58.
2. (2017), Zakon za administrativno-teritorialno ustrojstvo na Republika B'lgariya [*The law for an administrative and territorial arrangement on the Republic of Bulgaria*], State Gazette. Vol. 58.
3. Todorov, V. I. (2017), Kontsepsiia etnoheohrafichnykh system : teoretyko-metodolohichni aspekty [*Concept of ethnogeographic systems: theoretical and methodological aspects*], Scientific Herald of Kherson State University, Vol. 6, pp. 107 – 113.
4. Topchiyev, O. G. (2017), Konceptiya dovkillya – pry'kladny'j konstrukt landshaftnoyi obolonky` Zemli [*The concept of the environment is the applied construct of the Earth's landscape envelope*]. Kherson. pp. 262 – 265.
5. Demografska i socialna politika: Naselenie – demografiya, migraciya i prognozi [*Demographics and social policy: Population - demography, migration and forecasting*]. Available at: (<http://www.nsi.bg/node/2920>). [Accessed 7 August 2018].
6. Prebroyavane [*Census*]. Available at: (<http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/Census2011final.pdf>). [Accessed 7 August 2018].
7. Problemy` na tery'tory'jno-ustrojstvenoto plany`rane v V'lgary`ya: Geopolitika: spisanie za geopolitika, geostrategiya & analizi. [*Problems on the territory-device plan in Bulgaria: Geopolitics: write-off for geopolitics, geostrategy & analysis*]. Available at: (<http://geopolitica.eu/spisanie-geopolitika-broi-3-2014/1115>). [Accessed 7 August 2018].

Надійшла 14.08.2018

В. И. Тодоров, канд. геогр. наук, доцент
Измаильский государственный гуманитарный университет,
кафедра управления предпринимательской и туристической деятельностью,
ул. Репина, 12, г. Измаил, 68600
todorov_sl@ukr.net

ЭТНОГЕОГРАФИЧЕСКИЕ СИСТЕМЫ БОЛГАРИИ: ОБЩИЕ ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ

Резюме

В статье рассмотрены особенности формирования этногеографических систем Болгарии. Проанализирована эволюция административно-территориального устройства в контексте формирования и развития, реально сложившихся в результате историко-географического процесса, территориальных образований.

Автором проанализированы нормативно-правовое обеспечение развития современных территориальных общин, определена их пространственная конфигурация, выделены уровни территориальной организации ЕГС Болгарии.

Ключевые слова: этногеографических системы, Болгария, NUTS, общины, Закон «Об административно-территориальном устройстве Республики Болгария».

V. I. Todorov

State Humanities University of Izmail,
Department of Business Administration and Tourism
Repin St, 12, Izmail, 68600, Ukraine
todorov_sl@ukr.net

ETHNOGRAPHIC SYSTEMS OF BULGARIA: GENERAL FEATURES

Abstract

Problem Statement and Purpose. Autochthonous and allochthonous EGS significantly differ on urgent development problems and issues that they need to solve for the effective development of such systemic formations. For example, for autochthonous ethno-geographic formations, the activity of the state is the decisive influence on their functioning: the administrative-territorial structure, the activity of state administration and local self-government bodies, state and regional policy.

The purpose of the work is to substantiate the general features of the formation of Bulgarian ethnogeographical systems and to determine the parameters of their spatial configuration. In accordance with this goal set the following tasks - to identify the features of the historical and geographical trajectory of the development of territorial units of Bulgaria of different hierarchical levels and to analyze the impact of these processes on the formation and development of modern EGS. The object of the study is the ethnogeographical systems of Bulgaria. The subject of the study is the peculiarities of the formation of the ethnogeographic systems of Bulgaria.

Data & Methods. The basis of this article is the theoretical and methodological developments of geographers on the issues of territorial organization of vital functions of ethno-national groups, the EU regulations for planning, programming, management, resource support, monitoring and evaluation of regional development in accordance with the general classification of territorial units for the needs of statistics, legal acts on the administrative-territorial structure and the formation of modern communities of Bulgaria.

In this paper we will define the peculiarities of the formation of ethnogeographic systems of Bulgaria as a result of historical and geographical development of the territory. Some other general scientific methods of socio-geographical research are also applied - analysis and synthesis, induction and deduction, abstraction, formalization.

Results. Bulgaria now consists of 28 oblasts (such a status has the capital city of Sofia), which are the administrative-territorial units of the highest level, and 264 communities

representing the lower level. It should be noted that the number of communities regularly changed in the second half of the twentieth century. However, modern basic administrative units began to be formed in 1979, when in the ATU of Bulgaria there appeared fundamentally new in essence territorial communities - settlement systems ("settlement systems"). They reflected the contemporary changes in socio-economic development of countries and regions, urbanization and industrialization, collectivization in agriculture, concentration of service sectors, change of the road network, etc. In fact, more than 10 years before the collapse, a successful attempt was made to form the ATU on the basis of real-life territorial entities.

The following levels of the EGS Bulgaria are allocated: settlements (including farms, stations, industrial settlements) - local; territorial communities - public; administrative-territorial areas - micro-regions; statistical regions - macroregional; statistical zones - mesoregional.

In Bulgaria, the evolutionary process of the formation of modern EGSs is clearly traced. This circumstance radically distinguishes the situation in this Balkan country from what is happening in Ukraine in the context of administrative-territorial reform. In Bulgaria, the baseline is the communities that are unstable and can change the territorial configuration, depending on, first of all, on socio-economic circumstances. Macro- and meso-regional EGSs have emerged as a response to EU requirements for community members and are still at the formation stage.

Keywords: ethno-geographic systems, Bulgaria, NUTS, communities, the Law "On the administrative and territorial structure of the Republic of Bulgaria".